

FUNDACJA EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA

FLECIKI POLSKIE I TARABANY

PROJEKT AKTYWIZACJI OGÓLNOPOLSKIEGO RUCHU FLAŻOLETOWEGO
NA RZECZ TWORZENIA NOWOCZESNYCH FORM UPOWSZECHNIANIA
WIEDZY I PAMIĘCI ŻOŁNIERZY AK - CICHOCIEMNYCH

DOROTA DZIAMSKA
WOJCIECH WIETRZYŃSKI

SPIS TREŚCI

1. Podstawowe informacje o Ogólnopolskim Ruchu Flażoletowym – streszczenie.
2. Cele projektu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY
3. Projektowane formy działalności ruchu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY
 - 3.1. Ogólnopolskie formy działalności ruchu.
 - 3.2. Formy działania grup dziecięcych, młodzieżowych i wielopokoleniowych na terenie całego kraju.
 - 3.3. Formy działalności liderów i animatorów ruchu na poziomie regionalnym.
 - 3.4. Reprezentacyjna orkiestra ruchu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY
4. Opis szczegółowy wybranych form działalności ruchu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY w początkowej fazie realizacji projektu.
5. Nota o autorach projektu.

1.Podstawowe informacje o Ogólnopolskim Ruchu Flażoletowym – streszczenie.

Ogólnopolski Ruch Flażoletowy jest obywatelską inicjatywą kulturalno – edukacyjną zapoczątkowaną we wrześniu 1992 roku podczas Wojewódzkiej Konferencji Metodycznej w Poznaniu. Ruch upowszechnia naukę gry na flażolecie – fleciku polskim wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Inicjatywa ta nieustannie się rozwija. Twórcą ruchu i kierownikiem artystycznym jest Wojciech Wietrzyński.

- 1.1. Aktualnie na flażoletach gra ponad 50.000 uczniów w blisko 900 szkołach i 30 przedszkolach na terenie całej Polski oraz duża liczba amatorów tego instrumentu, będących najczęściej miłośnikami muzyki folkowej i średniowiecznej. Grę na fleciku polskim propagują niektóre ośrodki animacji kultury w miastach wojewódzkich.
- 1.2. Ruch flażoletowy znalazł się w obszarze zainteresowania: przedstawiciele Sejmu RP, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wydawców podręczników szkolnych. Jest wspierany przez wiele instytucji pozarządowych, instytucji szkoleniowych m.in.: Pracownię Pedagogiczną im. prof. Ryszarda Więckowskiego oraz Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA.
- 1.3. W roku 2010 i 2011 30 posłów VI kadencji Sejmu RP zgłosiło interpelację do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ruchu flażoletowego, powszechnego umuzykalniania dzieci i młodzieży za pomocą tegoż instrumentu.

- 1.4. Na temat przydatności flażoletu w praktyce edukacyjnej wypowiedzieli się pozytywnie m.in. eksperci z Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie działający na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
- 1.5. Edukacyjnym zadaniem w obszarze rozwoju muzycznego ruchu flażoletowego jest podnoszenie poziomu umuzykalniania w Polsce za pomocą historycznego instrumentu, który w czasach Fryderyka Chopina z uwagi na swą powszechność nazwany został flecikiem polskim.
- 1.6. Edukacyjnym zadaniem w obszarze wiedzy historycznej jest upowszechnianie wiedzy o fleciku polskim jako instrumencie zakorzenionym w tradycji polskiej muzyki obok tak reprezentatywnego instrumentu dla muzyki wojskowej jakim jest taraban.
- 1.7. Zadaniem wychowawczym ruchu flażoletowego jest praktyczne wykorzystanie flecika polskiego w upowszechnianiu wiedzy historycznej, rozwijaniu wrażliwości, aktywności społecznej i kształtowaniu zachowań oraz postaw patriotycznych.
- 1.8. Ogólnopolski Ruch Flażoletowy powołuje obecnie reprezentacyjny zespół, którego poziom pozwoli na prowadzenie znaczącej działalności wykonawczej tworząc jednocześnie nową jakość, cel działań wychowawczych ruchu. Zespół zasilą najlepsi aktywni animatorzy.
- 1.9. Ogólnopolski Ruch Flażoletowy zgodnie z nazwą powoływanej orkiestry przyjmuje nazwę – Ogólnopolski Ruch Flażoletowy – Fleciki Polskie i Tarabany .

2. Cele projektu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY

Głównym celem projektu jest aktywizacja ogólnopolskiego ruchu dzieci, młodzieży i dorosłych grających na fleciku polskim na **rzecz tworzenia nowoczesnych form upowszechniania wiedzy i pamięci żołnierzy AK – Cichociemnych oraz wszelkich form upowszechniania wiedzy o historii Polski.**

W osiągnięciu celu animatorzy – liderzy ruchu dokonać muszą przekształcenia istniejącej ogólnopolskiej formy ruchu flażoletowego o charakterze spontanicznym i niesformalizowanym w strukturę trypoziomową :

- 2.1. Dziecięce, młodzieżowe oraz wielopokoleniowe grupy muzyków i wolontariuszy FLECIKI POLSKIE I TARABANY, działające obecnie na terenie wszystkich województw przy szkołach, przedszkolach, domach kultury;
- 2.2. Grupy muzyczne, orkiestry animatorów, liderów i wolontariuszy o charakterze reprezentacji regionalnej FLECIKI POLSKIE I TARABANY, działające obecnie na terenie dużych aglomeracji miejskich jak : Poznań, Łódź, Lublin, Białystok, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, także mniejszych : Jarocin, Tarnów, Kwidzyn itd.
- 2.3. Reprezentacyjna orkiestra – FLECIKI POLSKIE I TARABANY na terenie Poznania i Warszawy.

Celem projektu jest także utworzenie form wsparcia programowego możliwych do realizacji na wszystkich poziomach wymienionych struktur przy pomocy liderów i animatorów orkiestry reprezentacyjnej.

3. Projektowane formy działalności ruchu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY

Ogólnopolski Ruch Flażoletowy – FLECIKI POLSKIE I TARABANY jako obywatelska inicjatywa kulturalno – edukacyjna tworzy nowoczesne formy upowszechniania wiedzy i pamięci żołnierzy AK – Cichociemnych oraz wszelkie inne nawiązujące do historii Polski, tradycji muzycznych począwszy od wieków średnich, a skończywszy na współczesności. Z uwagi na charakterystyczne instrumentarium - taraban – instrument istniejący w hymnie państwowym ruch w sposób szczególny tworzy artystyczne formy działalności związane z muzyką historyczną w tym wojskową. Animatorzy ruchu organizują ukierunkowaną działalność artystyczną, wychowawczą, edukacyjną, popularnonaukową.

3.1. Ogólnopolskie formy działalności ruchu.

- Capstrzyk – ogólnopolski - w dzień Zjazdu Cichociemnych;
- Strona internetowa ruchu – **FLECIKI POLSKIE I TARABANY – ŚLADAMI CICHOCIEMNYPH;**
- Profil ruchu FLECIKI POLSKIE I TARABANY – Facebook;
- Godzina „W“ – muzykowanie ku pamięci po zakończeniu sygnału we wszystkich regionach kraju;
- Publikacja multimedialna dla dzieci - SKOCZEK;
- Publikacja w wersji tradycyjnej – SKOCZEK;
- Publikacje metodyczne dla nauczycieli w wersji; papierowej i multimedialnej – zabawy i gry interaktywne;
- Kongresy edukacyjne i popularnonaukowe dla animatorów, liderów ruchu oraz nauczycieli, pedagogów i wychowawców;
- Ogólnopolskie przeglądy aktywności artystycznej dzieci, młodzieży i dorosłych związane z historią Cichociemnych;

- Imprezy artystyczne, przedstawienia, teatr uliczny itp.
- Prezentacje artystyczne podczas ogólnopolskich imprez muzycznych w kraju i za granicą np. udział w festiwalach;
- Przygotowanie utworu muzycznego – MARSZ CICHOCIEMNYCH - jako wiodącej melodii dla reprezentacyjnego zespołu;
- Oprawa muzyczna imprez wojskowych i historycznych;
- Broszury repertuarowe – Fleciki polskie i tarabany;
- Zjazdy programowe liderów i animatorów ruchu.

3.2. Formy działania grup dziecięcych, młodzieżowych i wielopokoleniowych na terenie całego kraju.

- Capstrzyki w miejscu działania grup ruchu organizowane np. dla upamiętnienia konkretnego wydarzenia związanego z historią Cichociemnych;
- Oprawa artystyczna lokalnych imprez związanych z pamięcią o Cichociemnych;
- Warsztaty muzyczne usprawniające technikę gry na fleciku polskim, tarabanie;
- Inne formy tworzone przez uczestników ruchu.

3.3. Formy działalności liderów i animatorów ruchu na poziomie regionalnym.

- Capstrzyk w miejscu pamięci o Cichociemnych (obelisk, pomnik, tablica pamięci, szkoła im. Cichociemnych);
- Oprawa artystyczna regionalnych imprez związanych z pamięcią o Cichociemnych;
- Teatr uliczny, przedstawienie i inscenizacje historyczne;
- Warsztaty muzyczne usprawniające technikę gry na fleciku polskim i tarabanie;
- Ćwiczenia musztry wojskowej, choreografii, ruch przy muzyce, zajęcia teatralne;

- Koncerty zjednoczonych grup muzykujących członków ruchu;
- Koncerty Nauczycielskiej Orkiestry Flażoletowej FLECIK POLSKI I TARABANY;
- Uczestnictwo w imprezach artystycznych organizowanych przez inne stowarzyszenia, organizacje itp.;
- Projekty edukacyjne klas na terenie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych;
- Warsztaty artystyczne kwalifikujące kandydatów do reprezentacyjnej orkiestry ruchu – FLECIKI POLSKIE I TRABANY;
- Inne formy tworzone przez uczestników ruchu;

3.4. Reprezentacyjna orkiestra ruchu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY

- Capstrzyk – w dniu Zjazdu Cichociemnych;
- Artystyczna oprawa muzyczna imprez wojskowych;
- Artystyczna oprawa muzyczna imprez upowszechniających wiedzę i pamięć o Cichociemnych;
- Warsztaty muzyczne w grupach : flecik polski, taraban, dudy polskie – średniowieczne i szkockie;
- Ćwiczenia musztry wojskowej;
- Ćwiczenia ruchu przy muzyce i choreografii;
- Warsztaty i ćwiczenia – ceremoniał wojskowy;
- Teatr uliczny, przedstawienia i inscenizacje historyczne;
- Cykliczne warsztaty międzynarodowe – współpraca z liderami zespołu - The United States Army Old Guard Fife and Drum Corps;
- Warsztaty międzynarodowe doskonalące technikę gry na poszczególnych instrumentach z udziałem wybitnych mistrzów gry na wybranym instrumencie;
- Uczestnictwo w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych prezentacjach, plenerach i inicjatywach artystycznych;

- Aktualizacja repertuaru Ogólnopolskiego Ruchu Flażoletowego – FLECIKI POLSKIE I TARABANY poprzez stronę internetową;
- Pomoc w organizacji lokalnych uroczystości i imprez z udziałem czteroosobowej grupy z reprezentacyjnego zespołu (dudy, taraban, dwa flety);

4. Opis szczegółowy wybranych form działalności ruchu – FLECIKI POLSKIE I TARABANY w początkowej fazie realizacji projektu.

4.1. Profil FACEBOOK – profil powstał 11 listopada 2013 roku. Stanowi pierwszy krok w tworzeniu nowej formy ruchu flażoletowego jako miejsce informacji o działaniach artystycznych istniejących grup muzykującej młodzieży. Na profilu – Fleciki Polskie i Tarabany publikować będziemy :

- informacje i zdjęcia z działalności lokalnych grup flażoletowych;
- informacje i zdjęcia dotyczące instrumentarium ruchu oraz repertuaru ;
- informacje o miejscach i datach planowanych imprez artystycznych, czy historycznych;
- informacje w postaci zapowiedzi o planach organizacji kolejnych wydarzeń związanych z upowszechnianiem wiedzy i tradycji żołnierzy AK – Cichociemnych;
- informacje o capstrzykach (miejscu oraz dacie, konkretnej godzinie) ;
- prezentacje wydarzeń związanych z realizacją programu FLECIKI POLSKIE I TARABANY;
- informacje o animatorach ruchu przystępujących do realizacji programu;
- ciekawostki muzyczne ze szczególnym uwzględnieniem zespołu – The United States Army Old Guard Fife and Drum Corps.

4.2. Broszura repertuarowa – Fleciki polskie i tarabany.

Pierwsza broszura repertuarowa powstanie na początku 2014 roku. Będzie zbiorem 25 utworów muzycznych przeznaczonych do gry na flażolecie zawierających melodie do wykonania przez wszystkich uczestników ruchu. Broszura w sposób szczególny poświęcona będzie prezentacji melodii śpiewanych przez żołnierzy AK Cichociemnych oraz tych utworów, które zintegrować mają niesformalizowaną jeszcze artystyczną aktywność ruchu.

5. Nota o autorach projektu.

5.1. **Dorota Dziamska** – pedagog, nauczyciel nauczania początkowego, instruktor harcerski - harcmistrz, instruktor sztuki origami, założyciel i prezes Polskiego Centrum Origami, dyr. Pracowni Pedagogicznej im. prof. Ryszarda Więckowskiego. Studia: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (pedagogika 1988). Opracowała nowe rozwiązania metodyczne zuchowych cykli sprawnościowych, tworząc tzw. cykle tematyczne o przebiegu fabularnym. Była drużynową drużyny zuchów, komendantką szczepu, a później hufca, wykładowcą w Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych w Oleśnicy. Pracowała jako nauczyciel przedszkola, kier. świetlicy szkolnej i nauczyciel nauczania początkowego, nauczyciel akademicki. W każdej pracy eksperymentalnie wprowadzała sztukę składania papieru origami jako formę aktywizacji dzieci. Po zdobyciu doświadczeń i opracowaniu programów nauczania powołała do działalności Stowarzyszenie Polskie Centrum Origami i od 1993 pełni funkcję prezesa tej organizacji. Jednocześnie opracowała autorski program nauczania klas I-III Zbieram-Poszukuję-Badam, który od 2000 został wpisany w rejestr programów szkolnych przez MEN. Dorobek metodyczny opublikowała na łamach pisma „Edukacja i Dialog”. Zorganizowała 24 Ogólnopolskie

Konferencje „Origami w terapii i edukacji”. Zrealizowała 6 filmów edukacyjnych o sztuce origami. Jako kreator wzorów i nauczyciel origami opublikowała książki dot. stosowania sztuki origami w edukacji z własnym systemem metodycznym: „Smoki i inne papierowe cuda”, „Papierowe cuda w bajkach”, „Cuda w papierowym ogrodzie”, „Papierowy alfabet”, „Opowieści z papierowego pudełka”, „Obrazki z papierowej szopki” (Wydawnictwo MAG, Poznań); oraz książki dla dzieci dot. technik płaskich sztuk origami: „Papierowe składanki” (cz. I, II, III, Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa), oraz serię książek ABC Origami (Wydawnictwo BIS, Warszawa). Stworzyła i wdrożyła do pracy dydaktycznej przedszkoli i szkół metodę edukacyjną - Origami bajki - postępujące i wynikowe. Otrzymała II Harcerską Nagrodę Myśli Twórczej (1989), wyróżnienie Kuratora Oświaty (1993), Nagrodę I st. Prezydenta Poznania za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktyczno - wychowawczej, opiekuńczej i organizacyjnej (1996), nagrodę I st. Ministra Edukacji Narodowej za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej (2001). W pracy zawodowej interesuje się tworzeniem nowatorskich form origami oraz zgłębianiem procesu rozwoju dzieci opartego na percepcyjno – innowacyjnych strategiach uczenia się. Opracowuje pedagogiczny system kształcenia i terapii o nazwie „Edukacja przez ruch”, którego wiodącym elementem jest wykorzystanie naturalnego ruchu oraz kompetencji miarowych uderzeń w procesie uczenia się. W 2000 roku elementy systemu EPR zaprezentowała na Międzynarodowej Konferencji Sztuki Origami – Origami Convention USA w Nowym Jorku, a w latach 2000 – 2009 kolejno w Holandii, Niemczech, Belgii oraz na Węgrzech. Systematycznie współpracuje z nauczycielami z St. Mary`s School Hokitika w Nowej Zelandii eksperymentalnie wprowadzając na zajęciach z dziećmi system Edukacja przez ruch. Opracowuje książki i publikatory dot. tych zagadnień. Prowadzi działalność edukacyjną i szkoleniową w tym zakresie w Polsce i za

granicą. Jest członkiem Stowarzyszenia Na Rzecz Efektywnych Metod Umuzyczniania oraz Soroptimist International South West Pacific.

5.2. Wojciech Wietrzyński - Jest wiceprezesem Stowarzyszenia Na Rzecz Efektywnych Metod Umuzyczniania. W ramach działalności Ośrodka Kultury w Swarzędzu prowadzi Orkiestrę Flażoletową oraz zajęcia umuzyczniające z flażoletem w nauczaniu początkowym w SP 4 i 5 w Swarzędzu, a także SP 62 w Poznaniu. Natomiast na terenie całej Polski realizuje liczne kursy flażoletowe dla nauczycieli i animatorów, współpracując m.in. z Pracownią Pedagogiczną im. Prof. Ryszarda Więckowskiego oraz Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli. Jest inicjatorem i od 14 lat kierownikiem artystycznym Międzynarodowych Warsztatów Flażoletowych.

W 1978 r. testował pierwsze modele polskich fletów prostych dla Poznańskich Zakładów Przemysłu Muzycznego "Muza", a w latach 1983-93 pracował w tych zakładach na stanowisku samodzielnego konstruktora ds. postępu technicznego. Zajmował się elektroakustyką, aerofonami wargowymi i prawem wynalazczym. Zaprojektował m.in. flety proste T.Jorga sopran i alt oraz Educator i Junior. Jest członkiem - założycielem Polskiego Towarzystwa Muzyki Dawnej (Kraków, 1989r.).

Od początku lat osiemdziesiątych współpracował z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Poznaniu. Zdobyte doświadczenia wykorzystywał w pracy instruktorskiej z zespołami fletów prostych (podłużnych). Wówczas dostrzegł pewne mankamenty tych instrumentów w kontekście powszechnego umuzyczniania i amatorskiego ruchu muzycznego. W 1992 r. podczas Wojewódzkiej Konferencji Metodycznej dla Nauczycieli Muzyki zaproponował flażolet i nutowo - tabulaturowy zapis melodii, jako sposób umuzyczniania w szkołach podstawowych. Cztery lata później, w Opalenicy odbył się I Festiwal Dziecięcych Zespołów Flażoletowych z udziałem kilkuset

młodych wykonawców.

W 1998r. poznański W.O.M. zorganizował Ogólnopolską Konferencję Metodyczną "Flażolet - instrument łatwy i efektywny". W tym samym roku wraz z grupą animatorów ruchu flażoletowego założył Stowarzyszenie Na Rzecz Efektywnych Metod Umuzyczniania. W latach 1999 - 2004 na zlecenie Starostwa Powiatu Poznańskiego prowadził kursy flażoletowe dla nauczycieli i animatorów, a w latach 2000 - 2003 w Akademii Muzycznej w Poznaniu /w ramach studiów podyplomowych/ na zlecenie prof. dr Antoniego Grochowalskiego. W 2001r. Minister Kultury uhonorował Wojciecha Wietrzyńskiego Nagrodą Animatora Kultury. Jest autorem m.in. zbiorów: "Melodie na flet podłużny z elementami podstaw gry", "Flażolet - najprostszy sposób na miłe muzykowanie." oraz " Flażolety w szkole", twórcą i kierownikiem artystycznym – Swarzędzkiej Orkiestry Flażoletowej.

Swarzędzka Orkiestra Flażoletowa

Powstała w lutym 1996 r. w Swarzędzkim Ośrodku Kultury. Repertuar orkiestry jest inspirowany muzyką etniczną i średniowieczną, a symbolem oznaczenie Drogi św. Jakuba - Europejskiego Szlaku Kulturowego. Część szlaku przechodzi przez Gminę Swarzędz. W ciągu dotychczasowej działalności muzycy uczestniczyli w wielu wyjątkowych wydarzeniach, w tym:

- Trzykrotnie grali na dużej scenie Przystanku Woodstock /w roku 1998, 2002 i 2003/. Każdorazowo występując dla około 250 tysięcy słuchaczy.
- Tworzyli oprawę Nabożeństwa Genesis w 1999 r. na Polach Lednickich, podczas Apelu III Tysiąclecia dla około 40 tysięcy uczestników.
- 1 lipca 2001 r. zagrali na największym wówczas polskim festiwalu folkowym w Żąbkowicach Śląskich.
- W latach 2005-2009 współtworzyli oprawę muzyczną

największego, historycznego widowiska plenerowego "Oblężenie Malborka - występując dla ok. 45-60 tysięcy widzów.

- Nagrali kasetę magnetofonową z tradycyjną muzyką irlandzką dla Towarzystwa Polsko - Irlandzkiego w lutym 2001 roku i trzy płyty CD z własnym repertuarem: w 2006, 2009 i 2010 r. - pierwsze dwie dla potrzeb programów edukacyjnych autorstwa Doroty Dziamskiej, a ostatnia jest próbą realizacji projektu pop-rockowego. W roku 2008 Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne umieściły na swojej płycie CD trzy utwory w wykonaniu Swarzędzkiej Orkiestry Flażoletowej obok muzyki Wojciecha Kilara.